

Rekenkamer Steenwijkerland, Meppel, Staphorst en
Westerveld
De heer K.H. Odink
per email: herman.odink@planet.nl
CC rekenkamer@steenwijkerland.nl

ons kenmerk 2025-032032
behandeld door Marieke Dawson
uw kenmerk
bijlagen

Steenwijk, 27 november 2025

Onderwerp Bestuurlijke reactie rapport Leefbaarheid jongeren

Geachte heer Odink,

Hartelijk dank voor uw rapport 'Leefbaarheid en het voorzieningenniveau onder jongeren'. We hebben het met belangstelling gelezen. U heeft een belangrijk thema onderzocht, namelijk de leefbaarheid van onze gemeente voor onze inwoners. We zijn verheugd te lezen dat jongeren over het algemeen tevreden zijn over hun leefomgeving. Ook beschouwen we het als positief dat de jongeren een 'wisselend' oordeel geven over het voorzieningenniveau, ondanks het feit dat het voorzieningenniveau in een gemeente als de onze uiteraard lager ligt dan in meer stedelijke gebieden.

Elk onderzoek vraagt om afbakening. U hebt gefocust op het fysieke voorzieningenniveau (en dan met name het niveau van maatschappelijke voorzieningen) en op de wijze waarop inwoners tussen de 16 en 27 jaar deze ervaren. Uw rapport heeft daarmee een sectorale en doelgroepgerichte insteek gekregen. Vanuit onderzoekstechnisch oogpunt begrijpen wij deze afbakening. Immers: Het is simpelweg onmogelijk om met één onderzoek alle aspecten van leefbaarheid voor alle inwoners in beeld te brengen. Daarvoor is het begrip 'leefbaarheid' te breed en verschillen de behoeften van de inwoners en van de afzonderlijke wijken en kernen, te veel van elkaar. Tegelijkertijd maakt deze afbakening het voor ons lastig om uw aanbevelingen te wegen in het licht van onze eigen, meer integrale visie op leefbaarheid en onze sectorale benadering van het jeugdbeleid. Voordat we ingaan op uw conclusies, geven we daarom eerst onze eigen visie weer.

Onze visie op leefbaarheid en jongerenbeleid

Leefbaarheid

Ons leefbaarheidsbeleid kent een integrale, vraaggerichte en gebiedsgerichte aanpak, en is gericht op alle inwoners van 0 tot 100 jaar. De *integraliteit* van onze aanpak betekent dat wij nadrukkelijk kijken naar alle aspecten van leefbaarheid. Niet alleen de aanwezigheid van (maatschappelijke en commerciële) voorzieningen spelen een rol in de ervaren leefbaarheid, maar ook de inrichting van de fysieke omgeving, sociale verbanden en veiligheid. De *vraaggerichte aanpak* komt tot uitdrukking in een faciliterende rol van de gemeente. Het initiatief van inwoners staat voorop, de gemeente faciliteert in menskracht en geld. De *gebiedsgerichte aanpak* betekent dat we uitgaan van de behoeften in de

afzonderlijke kernen en wijken, waarbij we ons realiseren dat deze behoeften van kern tot kern verschillen.

In onze aanpak kiezen we er bewust voor om de blik te richten op *alle inwoners* – en dus niet op *voorhand* te denken in verschillende leeftijdsgroepen (of andere doelgroepen). Uiteraard kunnen we leefbaarheidsmaatregelen treffen die voorzien in een behoefte van een specifieke leeftijdsgroep. Maar door uit te gaan van de behoefte, en niet van de leeftijd, creëren we de kans om de behoeften van verschillende groepen aan elkaar koppelen, waardoor het draagvlak voor leefbaarheidsmaatregelen toeneemt. Immers: op deze manier zijn er simpelweg meer inwoners voor wie een bepaalde maatregel van waarde is. Zo gaan we efficiënt om met onze tijd, geld en maatschappelijk vastgoed om - en kunnen we voor hetzelfde geld meer leefbaarheidsmaatregelen treffen. Ook al weten we dat jongeren grosso modo andere behoeften hebben dan ouderen, in de praktijk blijken zij vaak prima in staat te zijn om met elkaar op te trekken, bijvoorbeeld door in één team te sporten, een buurtfeest te organiseren of een corsowagen te bouwen. Samen dingen doen versterkt bovendien de intergenerationele verbondenheid in een kern, wat in zichzelf bijdraagt aan leefbaarheid.

Als het specifiek gaat om het voorzieningenniveau, zijn twee noties in onze visie van belang. Ten eerste is een hoog voorzieningenniveau geen doel op zich. Voorzieningen zijn een middel om in een onderliggende behoefte te voorzien. Maar vaak zijn er ook andere – betere of goedkopere – manieren waarop dat kan gebeuren. De tweede notie is dat wij streven naar gecombineerd gebruik van voorzieningen. Om die reden hebben we verspreid over de gehele gemeente multifunctionele accommodaties (mfa's), wijkgebouwen en dorpshuizen gebouwd, die door alle inwoners (van 0 tot 100) gebruikt kunnen worden voor een breed scala aan activiteiten. Voorzieningen die gecombineerd gebruik mogelijk maken hebben een gunstige kosten-baten verhouding en hebben daarom onze voorkeur.

Deze uitgangspunten leiden tot een aanpak waarin de gebiedscoördinatoren, de gebiedsteams en het buurtwerk een centrale rol spelen. Met onze maatschappelijke partners (zoals woningbouwcorporaties, sociaal werk en de politie) streven we naar maatwerk per kern of wijk. De verschillende behoeften in een kern wegen we daarbij zorgvuldig tegen elkaar af.

Jeugdbeleid

Ons jeugdbeleid kent wel een sectorale insteek. Het richt zich op de kwetsbare kinderen en jongeren. Deze focus vloeit voort uit onze wettelijke verplichtingen op grond van de Jeugdwet (0-23 jaar), de Wmo (18+), de Participatiewet (18+) en ten aanzien van voortijdig schoolverlaten (16-27 jaar). Het gaat hier om een relatief klein deel van de inwoners in de leeftijdsgroep van uw onderzoek.

Uw aanbevelingen aan het college

Ontwikkel een samenhangende visie op jongerenbeleid

U adviseert ons een samenhangende visie op het jongerenbeleid te ontwikkelen, waarin het 'voorzieningenniveau, leefbaarheid en participatie' worden meegenomen. Deze visie zou vergezeld moeten gaan van een monitoringsstructuur. Deze aanbeveling impliceert dat we de doelgroep van ons sectorale jeugdbeleid zouden moeten verbreden naar alle jongeren óf dat we ons leefbaarheidsbeleid doelgroepgericht zouden moeten maken. Van beide zijn we geen voorstander. Het verbreden van ons jeugdbeleid betekent dat we onszelf als gemeente een grote bovenwettelijke taak toekennen. Immers: onze wettelijke taak focust op de kwetsbare jongeren en de bekostiging die we van het rijk ontvangen, is op deze doelgroep afgestemd. Uiteraard kan de raad ervoor kiezen om

extra middelen vrij te maken voor een bovenwettelijke ambitie. In dat geval zal de noodzaak van algemeen jongerenbeleid (gericht op alle jongeren), afgewogen moeten worden tegen andere behoeften in de gemeente.

Het doelgroepgericht maken van ons leefbaarheidsbeleid staat haaks op onze visie op leefbaarheid. Een focus op een specifieke leeftijdsgroep staat haaks op onze keuze om *niet* op voorhand te denken in mogelijke doelgroepen, maar te kijken naar de behoeften van alle inwoners, ongeacht hun leeftijd (of herkomst). De door u voorgestelde focus op het voorzieningenniveau schuurt met ons uitgangspunt van integraliteit, waarbij de verschillende aspecten van leefbaarheid met elkaar in verband worden gebracht.

Stimuleer sociale ontmoetingsplekken voor jongeren

U adviseert om sociale ontmoetingsplekken voor jongeren te stimuleren en wijst daarbij op de noodzaak van investeringen en samenwerking met partners. Het is ons onduidelijk in hoeverre deze aanbeveling afwijkt van onze bestaande aanpak. We hebben verspreid over de gehele gemeente mfa's, dorpshuizen en wijkcentra gerealiseerd, waarvan ook jongeren gebruik kunnen maken. Daarnaast kent onze gemeente een aantal locaties waar veel jongeren komen, zoals het poppodium De Buze en het jeugdhonk in Kuinre. Beide plekken hebben we mede mogelijk gemaakt. Wanneer jongeren aangeven behoefte te hebben aan andersoortige plekken, treden gebiedscoördinatoren, de buurtwerkers of jongerenwerkers met hen in contact om te onderzoeken hoe de onderliggende behoefte kan worden vervuld - en of de investering in een fysieke voorziening daarvoor inderdaad noodzakelijk (en mogelijk) is. Deze professionals kunnen de jongeren ook helpen bij de realisatie van hun plannen. Ook kunnen we per initiatief onderzoeken of er mogelijkheden zijn voor financiële ondersteuning. Een voorbeeld hiervan is de Regeling Inwonersinitiatieven. Ook de jongerenparticipatie is in onze aanpak geborgd: we verwachten van jongeren initiatief bij de realisatie van eventuele voorzieningen.

Conclusie

Uw rapport vraagt aandacht voor een belangrijk thema: de leefbaarheid van onze gemeente. Deze aandacht is zeer terecht, want de leefbaarheid van onze wijken en kernen zou de komende tijd wel eens onder druk komen te staan. Daarbij gaat het zeker niet alleen om het voorzieningenniveau, maar vooral om ontwikkelingen als de woningcrisis, klimaatverandering, ondermijning en het dreigende zorginfarct. Met dit laatste doelen we op de grote en toenemende personeelstekorten in de zorg, waardoor inwoners voor hun zorg steeds meer op elkaar aangewezen zullen zijn. Het wordt dus steeds belangrijker dat onze kernen niet alleen fysiek, maar ook sociaal leefbaar zijn. Om die leefbaarheid te versterken, is naar ons idee geen sectorale, doelgroepgerichte aanpak nodig, maar een juist een versterking en doorontwikkeling van de huidige integrale, gebiedsgerichte en behoeftegerichte aanpak.

Ook al kunnen wij ons niet vinden in uw sectorale en doelgroepgerichte benadering van leefbaarheid, uw rapport zet ons wel aan het denken. Zo vragen wij ons af: hoe kunnen we binnen onze vraaggerichte aanpak meer ruimte maken voor de behoeften van inwoners die niet met een expliciete vraag komen? Hoe kunnen we de fysieke en sociale aspecten van leefbaarheid meer met elkaar in verband brengen, zodat ze elkaar gaan versterken? Hoe kunnen we onze tijd en middelen richter inzetten in de gebieden waar de leefbaarheid het meest onder druk staat? Dit zijn allemaal vragen die wat ons betreft deel uitmaken van de doorontwikkeling van het gebiedsgericht werken.

De doorontwikkeling en versterking van het gebiedsgericht werken is een urgente opgave, die wel vraagt om extra investeringen, zowel in personele zin (beleidscapaciteit en uitvoeringscapaciteit) als in financiële zin (uitbreiding van het buurtwerk, ondersteuning van inwonersinitiatieven). Het is aan de nieuwe raad en het nieuwe college om hier sturing aan te geven en de benodigde faciliteiten beschikbaar te stellen. We zullen de urgentie hiervan onder de aandacht brengen van het nieuwe college.

Contact

Heeft u nog vragen of wilt u meer informatie? Bel dan met ons via telefoonnummer 14 0521. Wij zijn bereikbaar van maandag tot en met donderdag van 8.30 - 16.30 uur en op vrijdag van 8.30 - 12.30 uur. U kunt ook een e-mail sturen naar info@steenwijkerland.nl. Noem in de e-mail ons kenmerk volgt.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders van Steenwijkerland,

D. Eikenaar

Loco gemeentesecretaris

H.K. de Groot

Burgemeester Steenwijkerland